Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-01873

EUE Pellinen Riikka(UM), Kartila Marja(UM), Gras Jutta(UM), Pitkäniitty Matti(UM), Aittoniemi Eeva(OM)

17.06.2015

Asia
EU; OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 15.-16.6.2015 Luxemburgissa

Kokous
Oikeus- ja sisäasiat -neuvosto 15.06.2015 - 16.06.2015

Neuvoston yleisnäkemys yleisestä tietosuoja-asetuksesta hyväksyttiin lähes yksimielisesti yli 3 vuoden neuvottelujen jälkeen. Vain AT ja SI ilmoittivat, etteivät ne voi PJ:n esitystä hyväksyä. Yli 10 maata sekä komissio nostivat henkilötietojen jatkokäsittelyä koskevan 6(4) artiklan esiin kysymyksenä, johon trilogeissa tulee palata. Ensimmäiset neuvottelut EP:n kanssa käydään 24.6.

Väestörekisteriasiakirjoja koskeva ns. yleisten asiakirjojen vapaata liikkuvuutta koskeva asetus hyväksyttiin neuvoston kantana tulevien EP-neuvottelujen pohjaksi (neuvoston yleisnäkemys).

Periaatekeskustelussa Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta annettiin laaja tuki asetusehdotuksen 1-16 artikloille PJ:n esittämässä muodossa. Mistään ei kuitenkaan sovita ennen kuin kaikesta on sovittu eikä jäsenvaltioiden osallistumista EPPO:on ennakoida. KOM tavoitteena saada EPPO valmiiksi vuoden 2016 aikana.

Oikeusministereiden lounaalla keskustelua digitaalisista sisämarkkinoista.

Euroopan muuttoliikestrategia sai ministereiltä vahvan tuen. Ministerit nostivat esiin erityisesti taistelun ihmissalakuljetusta vastaan ja puuttumisen lähtöön vaikuttaviin syihin. FI nosti esiin palautukset, kolmasmaayhteistyön ja ihmissalakuljetuksen torjunnan sekä esimerkkinä sektorirajat ylittävästä yhteistyöstä eurooppalaisen rannikkovartiostofoorumin. Sisäisiä siirtoja koskevassa keskustelussa katsottiin, että IT ja EL tarvitsevat muiden jäsenmaiden tukea poikkeuksellisten muuttovirtojen hallinnoimiseksi. Useat jäsenmaat painottivat tasapainoa solidaarisuuden ja vastuunkannon välillä. Osa jäsenmaista piti tärkeänä edetä vapaaehtoisuuden pohjalta Eurooppa-neuvostossa 23.4.2015 linjatun mukaisesti. Esiin nousi tarve palata KOM:n esittämiin jakokriteereihin ja muihin kysymyksiin myöhemmissä keskusteluissa. FI totesi pitävänsä sisäisten siirtojen perusperiaatteena niiden perustumista vapaaehtoisuuteen, mutta olevansa kuitenkin tarkemmin täsmennetyin edellytyksin valmis käsittelemään komission esitystä. FI katsoi vastauksia tarvittavan useisiin kysymyksiin ennen kuin asiaan on

mahdollista ottaa lopullista kantaa. Lounaalla ministerit keskustelivat palauttamis- ja takaisinottokysymyksistä.

Sisäisen turvallisuuden strategiaa koskevat neuvoston päätelmät hyväksyttiin.

Terrorismin vastaisista toimista keskusteltiin. Eri hankkeiden todettiin edenneen hyvin, mutta vielä on paljon tehtävää. Erityisen tyytyväisiä oltiin ulkorajavalvonnassa käytettävistä yhteisistä riski-indikaattoreista, terrorismiin johtavan radikalisoitumisen vastaisista toimista ja tiivistyvästä yhteistyöstä internetin palvelun tarjoajien kanssa. Pj laatii kirjeen Eurooppa-neuvostoa varten.

A. MAANANTAI 15. KESÄKUUTA 2015 (klo 10.00)

OIKEUS

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen
9605/15

Lainsäädäntökäsittelyt

2. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuoja-asetus)
– Yleisnäkemys (9565/15)

KOM Jourova antoi tukensa PJ:n ehdotukselle hyvänä pohjana neuvotteluille EP:n kanssa. KOM muistutti tietosuoja-asetuksen hyväksymisen tukevan digitaloutta sulkematta ovea uusilta innovaatioilta, myös PK-yritysten tarpeet huomioidaan. Kansalaisten osalta tiedetään, että yksityisyys ja turvallisuus ovat heidän pääasialliset huolensa netissä. Yritykset puolestaan hyötyvät yhtenäisistä säännöistä 28 jäsenmaassa. KOM ennakoi, että edessä on vielä vaikeita keskusteluja joistakin seikoista, mutta neuvosto, komissio ja EP ovat yhtä mieltä tietyistä perustekijöistä: tarvitaan yhtenäiset säännöt koko EU:n alueella, kansalaisten ja yritysten elämää helpottava hallintomalli sekä sama kohtelu niin EU- kuin kv.yrityksille. PJ:n ehdotus on kompromissi ja KOM:llakin on vielä joitakin epäilyjä (artikla 6(4)); voimassa olevan vuoden 1995 direktiivin suojan takaamasta tasosta ei voi mennä alaspäin. Eurooppa-neuvoston asettama tavoite on asetuksen hyväksyminen 2015.

Lähes kaikki jäsenvaltiot käyttivät puheenvuoron. Itävaltaa ja Sloveniaa lukuun ottamatta kaikki antoivat tukensa neuvoston yleisnäkemykselle. AT ja SI eivät voineet ehdotusta hyväksyä, koska ne olivat huolissaan tietosuojan tason laskusta. Myös HU kanta oli epäilevä. Omista huolistaan neuvoston kokouksen pöytäkirjaan jätti lausuman AT, SI, PL, UK ja HU.

Puheenvuoroissa maat muistuttivat seikoista, jotka niille ovat neuvotteluissa olleet keskeisiä ja toivat esiin seikkoja, joihin toivoivat trilogineuvotteluissa vielä palattavan. Yli kymmenen maata nosti komission tavoin vielä selvitettävänä kysymyksenä esiin artiklan 6 kohdan 4, joka koskee henkilötietojen jatkokäsittelyä alkuperäisen tarkoituksen kanssa yhteen sopimattomassa tarkoituksessa (BE, FR, PL, MT, AT, IT, ES, LT, NL, CY, BU, DK).

Lisäksi esiin nostettiin huolenaiheina mm. pseudonymisointi (FR), sanktiot (FR, MT), alaikäisten suojelu (FR, HU, CY), ”ryhmäkanne” (FR), tietojen siirto kolmansiin maihin vain jos EU- tai kansallinen laki tämän sallii (PL), ”oikeus unohtua” (PL), suora viittaus Bryssel I bis-asetukseen (PL), artiklan 8 kohta 1 (HU), artikla 9 kohta 1 (HU, lisättävä rikosrekisterit), soveltamisala (LT, BG, HR, SK), vahingonkorvausartikla 77 (IT, EL), tietojen säilytysajoista tarvittaisiin säännös (MT).

DE totesi, ettei näin suurta uudistusta voida toteuttaa ilman kompromisseja ja että kaikki tietävät tarkasti ne kysymykset, joista vielä pitää keskustella ja jotka vielä Saksalle kivuliaita. DE hyväksyy tekstin, mutta muistutti EP:n olevan monesta asiasta eri mieltä. Nyt hyväksytty paketti on hyvä suhteessa kansalaisiin, suhteessa yrityksiin mutta myös suhteessa Yhdysvaltoihin (suojan taso, joka mahdollistaa tiedonvaihdon jatkossakin; viittaus Safe Harbour-keskusteluihin). UK nosti esiin digitaalisten sisämarkkinoiden edellyttävän luottamusta nettikauppaan ja korosti PK-yritysten huomioimista, oikeudenmukaista tasapainoa eri oikeuksien välillä (viittaus sananvapauteen) sekä sitä, ettei tietosuojauudistus saa muodostua tieteellisen tutkimuksen ja innovaatioiden esteeksi. UK hyväksyi paketin, mutta oli huolissaan uusien sääntöjen toimivuudesta käytännössä (one-stop-shop, oikeus unohtua). NL ja SK totesivat huolensa kustannuksista ja hallinnollisesta taakasta. IE huolina mm. yhden luukun periaatteen toimivuus, siksi asiaa koskeva tarkastelulauseke on tärkeä.

SE ja DK totesivat alun perin kannattaneensa direktiivimuotoa asetuksen sijaan, mutta julkiselle sektorille annettu joustavuus on ratkaissut asian. Maat nostivat esiin myös tieteellisen tutkimuksen (=NL). SE viittasi myös asiakirjajulkisuuden ja sananvapauden merkitykseen. DK kiitti perustuslaillisten ongelmiensa (one-stop-shop, hallinnolliset sanktiot) ratkaisemisesta neuvottelujen kuluessa.

FI/ Ministeri Lindström antoi Suomen tuen neuvoston yleisnäkemykselle ja kiitti nykyistä ja aikaisempia puheenjohtajamaita tehdystä työstä. On tärkeää, että Eurooppaan saadaan yhdenmukainen ja ajantasainen tietosuojalainsäädäntö. Ihmisten elämä on siirtynyt nettiin ja digitalisoituminen on päivän haaste myös julkisella sektorilla. Tämä on myös Suomen uuden hallituksen yksi painopiste. Kyse on haasteesta mutta myös mahdollisuudesta. Tarvitaan moderniin aikaan sopivat modernit säännöt henkilötietojen käsittelystä, sellaiset, jotka eivät estä tavallista nettielämää eivätkä innovaatioita.

Neuvoston oikeuspalvelu käytti puheenvuoron yleisen tietosuoja-asetuksen ja poliisi- ja rikosoikeudellista yhteistyötä koskevan tietosuojadirektiivin soveltamisalojen suhteesta. Asetustekstiin ja direktiiviehdotukseen kirjattu soveltamisala on kirjattu funktionaalisesta näkökulmasta ja on seurausta perussopimuksen V osaston (vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue) 4 (rikosoikeudellinen yhteistyö) ja 5 (poliisiyhteistyö) luvusta. Kysymys on EU-oikeuden autonomisesta käsitteestä. Säädösehdotuksiin kirjattu soveltamisala ei siis perustu yksittäisten jäsenvaltioiden toimijoiden kansallisesti määriteltyyn “orgaaniseen luonteeseen”. Jos siis kysymys on viranomaisten hallinnollisista toimista, sovelletaan asetusta.

PJ totesi neuvoston hyväksyneen neuvoston yleisnäkemyksen yleisestä tietosuoja-asetuksesta ja muistutti, että tietosuoja-asetus ja tietosuojadirektiivi muodostavat paketin. Pöytäkirjaan jätetyt lausumat noteerattiin. Ensimmäinen trilogikokous asetusehdotuksesta järjestetään 24.6. ja tietosuojadirektiivin osalta tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys lokakuussa.

KOM Jorova totesi ison osan työstä päättyneen, mutta iso työ on myös alkamassa. On noin kaksi vuotta (2016 ja 2017) aikaa valmistella asianmukaista ohjeistusta ja levittää tietoa tietosuoja-asetuksen voimaantulosta.

3. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansalaisten ja yritysten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen hyväksymistä Euroopan unionissa sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

– Yleisnäkemys (9332/15 + ADD1 + ADD2 + ADD3)

PJ ja KOM käyttivät lyhyet puheenvuorot asetusehdotuksen käytännön merkityksestä.

Neuvoston yleisnäkemystä tukevat lyhyet puheenvuorot käyttivät FR, CZ, IE, IT, LT, EL, HU, AT, UK, PL ja LUX. FR, CZ, HU, PL ja EL kiittivät siitä, että ulkoinen toimivalta säilyy jäsenvaltioilla ja korostivat tässä ratkaisussa pysymistä myös trilogineuvottelujen ajan. IE ja UK muistuttivat common law-piirteiden huomioimisesta myös jatkossa.

Neuvoston yleisnäkemys hyväksyttiin.

4. Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta

– Periaatekeskustelu (7877/3/15 REV 3)

PJ esitteli neuvoston politiikkakeskustelua varten jakamansa asiakirjan ja pyysi, että jäsenvaltiot voisivat periaatteessa hyväksyä asetusehdotuksen 16 ensimmäistä artiklaa siinä ymmärryksessä, että artiklatekstien yksityiskohtia tarkastellaan uudelleen siinä vaiheessa, kun koko asetuksesta on periaatteellinen sopu. Mistään ei siis sovita ennen kuin kaikesta on sovittu. PJ korosti, että tällainen periaatteellinen hyväksyntä ei millään tavalla ennakoi yksittäisten jäsenvaltioiden osallistumista Euroopan syyttäjänvirastoon.

KOM Jourova korosti, että EPPO:n tulee olla sekä tehokas että itsenäinen. KOM on osoittanut avoimuutta monille merkittäville muutoksille suhteessa sen omaan alkuperäiseen ehdotukseen sillä edellytyksellä, että itsenäisyyden, tehokkuuden ja lisäarvon vaatimukset täyttyvät. KOM haluaa aidosti eurooppalaisen viraston, jolla on riittävät toimivaltuudet. Tekstiä tulee vielä tasapainottaa, mutta se on hyvä pohja jatkotyölle. Delegoidut syyttäjät tekevät suuren osan työstä, mutta keskustasolla täytyy samalla pystyä aidosti takaamaan toiminnan johdonmukaisuus ja yhtenäisyys.

DE, ES, AT, EE, PL, FR, MT, BG, HR, RO, CZ, GR, BE ja LUX antoivat selvimmän tuen PJ:n ehdotukselle asetusehdotuksen 1-16 artikloista. DE ja FR korostivat, että Euroopan syyttäjänvirastoa tarvitaan EU-petosten estämiseksi ja toivoi kaikkien jäsenvaltioiden tulevan virastoon mukaan. Erityisesti FR kiirehti neuvotteluja. ES poisti varaumansa, mutta korosti tekstiehdotuksen olevan nyt ehdoton minimi. MT totesi varauminaan, että ylemmän tulee aina voida delegoida valtaansa alemmalle tasolle ja toiseksi, valvovan eurooppalaisen syyttäjän tulee voida äänestää jaoston päätöksissä. RO arvioi tulevissa neuvotteluissa kiinnostavaksi kysymykseksi rajat ylittävät tutkinnat, joiden ei tulisi perustua vastavuoroisen tunnustamisen instrumentteihin.

Kompromissia eivät vastustaneet tai sitä pitivät hyvänä pohjana jatkotyölle myös HU, SL, LT, IE, EL, SE, CY, IT, BE ja FI. HU toivotti kompromissin tervetulleeksi, mutta totesi, ettei se voi poistaa vielä

varaumiaan. Myös SL hyväksyi tekstin periaatteessa, mutta se säilytti edelleen varaumansa. Slovenialle erityisen tärkeää on varmistaa, että EPPO on yhteensopiva tutkintatuomarijärjestelmänsä kanssa. SL katsoi myös, että kynnysarvoa jutuille, jotka EPPO voisi ottaa itselleen, tulee nostaa, koska EPPOn tulee tutkia vain kaikkein vakavimpia rikoksia. LT totesi, ettei se vastusta PJ:n kompromissia, mutta useisiin seikkoihin tulee vielä palata. IE, EL, SE ja CY pitivät ehdotusta hyvänä pohjana jatkoneuvotteluille (SE viittaus parlamenttinsa huoliin, joihin palattava). IE huolena mm. ”admissibility of evidence”.

IT totesi aina tukeneensa vahvaa EPPOa, jolla olisi vahvat ylikansalliset toimivaltuudet. Nykymuodossaan ehdotus vaikuttaa vähemmän tehokkaalta. Kollegiomallin valinta perustuu siihen, että kaikkien järjestelmät halutaan olevan edustettuna, pysyvät jaostot perustetaan siksi, että koherenssi säilyy. Kynnysarvo epäilyttää, samoin pysyvien jaostojen heikentäminen. IT ei halua estää eteenpäin menemistä, mutta se on hämillään neuvottelujen suunnasta ja huolissaan siitä, että rakennelma ei loppupeleissä vastaa sille asetettuja odotuksia. Kunnianhimon tasoa tulisi nostaa. Myös BE peräänkuulutti kunnianhimoa ja totesi, ettei se ole koskaan ollut innostunut kollegiomallista; vesittäminen on jo mennyt melko pitkälle.

FI/ministeri Lindström korosti EU:n budjettiin kohdistuvien rikosten estämistä. Jos EPPO perustetaan, siitä tulee saada konkreettista hyötyä EU-petosten vastaisessa toiminnassa ja sen tulee toimia kustannustehokkaasti. Uutena ministerinä haluaa rauhassa selvittää EPPO:n etuja ja haittoja. FI korosti valtuutetun syyttäjän vahvaa roolia ja itsenäisyyttä sekä päätöksenteon keventämistä keskustasolla. Tärkeää myös, että jäsenvaltioiden kansallisten rikostutkintajärjestelmien erot otetaan huomioon ja että Eurojustia hyödynnetään. Artiklojen 1-16 osalta Suomella ei ole erityisiä ongelmia.

PT ja NL ilmoittivat, etteivät ne voi antaa edes periaatteellista tukeaan PJ:n esitykselle artikloiksi 1-16.

NL totesi voivansa hyväksyä neuvottelujen jäädyttämisen artikloista 1-16, mutta se ei voi tässä vaiheessa hyväksyä niitä edes periaatteessa. NL viittasi parlamenttinsa vahvaan intressiin asiassa ja korosti, että kaikkeen täytyy voida palata. NL korosti kuitenkin olevansa sitoutunut prosessin jatkamiseen ja toivoi, että mahdollisimman moni maa voi tulla EPPO:on mukaan; suunta on oikea.

PT totesi tukeneensa alusta saakka EPPO:n perustamista, mutta nyt ehdotuksella on merkittäviä vaikutuksia kansalliseen oikeusjärjestykseen, eikä teksti ota riittävästi huomioon syyttäjien autonomiaa ja itsenäisyyttä virastossa – tästä syystä PT ei voi tekstiä hyväksyä. PT jättää neuvoston pöytäkirjaan lausuman.

UK totesi, ettei kenellekään ole yllätys se, että UK ei suunnittele osallistuvansa EPPO:on, eikä se siksi ota kantaa pöydällä olevaan esitykseen. UK tulee kuitenkin aktiivisesti osallistumaan neuvotteluihin siitä, miten EPPO toimii sen ulkopuolelle jäävien jäsenmaiden sekä muiden virastojen (Eurojust, Olaf) kanssa.

KOM totesi ymmärtävänsä hyvin kansallisten parlamenttien huolia ja jäsenvaltioiden esille tuomia perustuslaillisia ongelmia. KOM on kuitenkin tyytyväinen siihen, että neuvotteluissa mennään eteenpäin; ovi pysyy avoinna myös artikloihin 1-16. KOM muistutti, että myös sillä on rajoja, joita ei voi ylittää. Pysyvillä jaostoilla tulee olla vahvat toimivaltuudet ja päätösvalta. Ei voida tyytyä EPPO:on, joka on tyhjä kuori. KOM tavoite on edelleen EPPO:n perustaminen 2016.

PJ totesi, että jäsenvaltioissa tulee muistuttaa, että EU:n budjetti on yhteistä rahaa, jota tulee suojata nykyistä tehokkaammin. PJ totesi yhteenvetonaan, että artikloille 1-16 on annettu periaatteellinen tuki, vaikka näihin palataankin, ja edistyminen artikloissa 17-23 on noteerattu. Neuvosto palaa näihin kysymyksiin sen jälkeen, kun loppupään artikloista on parempi ymmärrys. PT julistus neuvoston pöytäkirjaan noteerataan.

PT huomautti, että vain selvä enemmistö jäsenvaltioissa tuki periaatteessa tekstiä.

PJ korjasi johtopäätöstään: jäsenvaltiot ovat ilmaisseet laajaa tukea artikloille 1-16; tämä ei siis tarkoita, että olisivat periaatteessa hyväksyneet tekstin.

5. Muut asiat

– Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

<u>Muut kuin lainsäädäntöasiat</u>

6. A-kohtien luettelon hyväksyminen
9608/15

A-kohdat hyväksyttiin.

7. Muut asiat

a) EU:n ja Yhdysvaltain OSA-ministerikokous (Riika, 2. ja 3. kesäkuuta 2015)

– Puheenjohtajavaltion tiedotusasia (9681/15, 9637/15)

b) Tuleva puheenjohtajavaltio Luxemburg esittelee puheenjohtajakautensa ohjelman (heinä-joulukuu 2015)

Ensimmäinen trilogitapaaminen yleisestä tietosuoja-asetuksesta järjestetään 24.6., jolloin pyritään sopimaan asian käsittelyn tiekartasta niin, että neuvottelut saadaan päätökseen vuoden 2015 aikana. Samalla neuvostossa jatketaan neuvotteluja tietosuojadirektiivistä, mitä varten kokouspäiviä on varattu heinä-syyskuuksi 8 kpl; lisää varataan, jos tarve on. Tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys direktiivistä lokakuun neuvostossa. Euroopan syyttäjänvirasto on toinen LUX-kauden prioriteetti, neuvotteluja tästä jatketaan ja esille nousee mm. rajat ylittävät tutkinnat. Unionipetosdirektiivistä etsitään ratkaisua trilogeissa, samoin syyttömyysolettamadirektiivistä. Aviovarallisuusasetusten käsittelyä jatketaan neuvostossa tavoitteena sopu LUX kaudella. Oikeusministereiden toivotaan myös antavan poliittisen julistuksen siitä, että neuvosto on edelleen sitoutunut EU:n liittymiseen Euroopan ihmisoikeussopimukseen. LUX nostaa esille myös kysymyksen teletunnistetietojen tallentamisesta ja tarpeesta löytää asiassa yhdenmukainen lähestymistapa ”Tampereen hengen” mukaisesti. Lokakuussa LUX järjestää ministeritason konferenssin väkivaltaisesta radikalisoitumisesta vankiloissa. Epävirallisen neuvoston (9.-10.7.2015) aiheet: unionipetosdirektiivi (ALV-petokset), Bryssel IIa-uudistus, Euroopan syyttäjänvirasto.

B. <u>TIISTAI 16. KESÄKUUTA 2015 (klo 10.00)</u>

SISÄASIAT

Lainsäädäntökäsittelyt

8. Muut asiat

– Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

Pj kertoi Cepolia koskevasta ehdotuksesta annetun neuvottelumandaatin maaliskuun alussa ja neuvottelut jatkuvat. Europolia koskeva ehdotus on tarkoitus saada päätökseen vuoden loppuun mennessä. Opiskelijoita ja tutkijoita koskevan direktiivin neuvottelut jatkuvat LU:n kaudella. Direktiivin on tarkoitus sallia opiskelijoiden ja tutkijoiden pääsy unioniin, jos tarkoitus on vapaaehtoistyö, opiskelu, koulutus tai harjoittelu.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

9. Sekakomiteaa koskevat asiat

– Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Kts. Sekakomitea.

10. Ehdotus neuvoston päätelmiksi uudistetusta sisäisen turvallisuuden strategiasta

– Hyväksyminen (9798/15)

Pj selosti asian taustaa. Eurooppa-neuvosto hyväksyi vapauden, oikeuden ja turvallisuuden alueen monivuotiset suuntaviivat kesäkuussa 2014. Eurooppa-neuvosto edellytti myös, että vuoden 2015 puoleen väliin mennessä unionin tulee uudistaa ja päivittää sisäisen turvallisuuden strategia. Tämä työ on ollut LV:n kauden painopistealue. Strategia painottaa terrorismin torjuntaa ja terrorismiin johtavaa radikalisoitumisen estämistä, järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa sekä verkkorikosten torjuntaa ja verkkoturvallisuutta. Keskeisinä yhteistyömuotoina nostetaan esille tiedonvaihdon ja muun operatiivisen yhteistyön sekä yhteistyön kolmansien maiden kanssa. Seuraavaksi laaditaan strategiaa koskeva täytäntöönpanoasiakirja, jonka jäsenvaltiot laativat yhteistyössä komission, EAS:n ja unionin virastojen kanssa. Huomioon otetaan myös muut strategiset unionin asiakirjat, jotka liittyvät sisäiseen turvallisuuteen. Strategian toteutumisesta tullaan raportoimaan. Neuvoston piirissä on laadittu strategiaa koskevat päätelmät, jotka Coreper hyväksyi edellisellä viikolla.

KOM/ Komissaari Avramapoulos totesi, että neuvoston päätelmien yhteydessä on sovittu jatkotoimista. Kaikki kolme toimielintä ovat sitoutuneet työhön, joka toteutetaan seuraavien viiden vuoden aikana. Tarkoituksena on hakea lisäarvoa erityisesti terrorismin torjunnan, järjestäytyneen rikollisuuden ja tietoverkkorikollisuuden torjunnassa. Täytäntöönpanossa on tärkeää hyödyntää olemassa olevia välineitä ja säännöksiä ja kunnioittaa eurooppalaisia arvoja.

Keskustelua ei käyty, ja neuvoston asiaa koskevat päätelmät hyväksyttiin.

11. Terrorismin torjunta

– **Eurooppa-neuvoston jäsenvaltioiden 12. helmikuuta 2015 terrorismin torjunnasta antaman julkilausuman jatkotoimet**
  – Puheenjohtajavaltion selvitys (9418/1/15 REV 1)

– Terrorismintorjunnan koordinaattorin selvitys (9422/1/15 REV 1)

Pj kertoi, että neuvoston tarkoituksena on todeta helmikuisen epävirallisen Eurooppa-neuvoston terrorismin torjuntaa koskevan julkilausuman täytäntöönpanotilanne ja keskustella niistä tavoista, joilla julkilausuman toimenpiteitä voidaan mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa jatkossakin. Tärkeimpinä elementteinä terrorismin torjunnassa on rajaturvallisuus, internetin nojalla tapahtuvan radikalisoitumisen torjunta, laittoman asekaupan torjunta sekä tiedon vaihdon tehostaminen viranomaisten välillä.

Komissaari Avramapulos toi esille useita eri toimia, joita viimeisten kuukausien aikana on toteutettu. Radikalisoitumisen estämistä hoitava verkosto muokataan erityisasiantuntijakeskukseksi syksyyn mennessä ja internetin palvelun tarjoajien kanssa yhteistyötä tiivistetään. Europol tulee aloittamaan erityisen referral-yksikön toiminnan heinäkuun alussa, ja myöhemmin Europoliin perustetaan erityinen terrorismin vastainen yksikkö. Ulkorajavalvontaa tehostetaan yhteisten riski-indikaattoreiden avulla ja SIS:ssä on toteutettu juridiset ja tekniset muutokset, ja jäsenvaltioiden on havaittu käyttävän tätä järjestelmää entistä aktiivisemmin. KOM tekee kaikkensa, että EU PNR-hanke etenisi ja jo ennen kesälomaa saavutettaisiin tuloksia. Myös rahanpesun ja terrorisminrahoituksen vastainen lainsäädäntö on uudistettu, ja parhaillaan valmistellaan EN:n sopimuksen lisäpöytäkirjaa sekä pohdintaan terrorismipuitepäätöksen muutostarpeita. Komissaarin mukaan kaiken kaikkiaan terrorismin vastaisessa työssä on edistytty hyvin, mutta silti töitä on jatkettava aktiivisesti.

EAS kertoi omasta toiminnastaan erityisesti Mena-maissa, joiden kanssa jatkuva dialogi on erityisen tärkeä. Afrikan sarvi on toinen kriittinen alue. EU:n kahdeksaan edustustoon kolmansissa maissa sijoitetaan jäsenvaltioiden terrorismin torjunnan asiantuntijat, minkä lisäksi kapasiteetin rakentamista jatketaan näissä maissa. Unioni on aktiivinen myös ISIL:in vastaisessa koalitiossa ja globaalissa Task Forcessa. KE Mogherini raportoi tehdyistä toimista UAN:ssa ennen Eurooppa-neuvostoa.

EU:n terrorismin vastaisten toimien koordinaattorin Kerchoevin mielestä on liian aikaista vetää johtopäätöksiä tilanteesta. Työtahtia tulee kiihdyttää, vaikka viime aikoina iskuja ei ole koettu. Koordinaattori toivoi, että unionin aselainsäädäntöä uudistava säännöstö olisi asetus eikä direktiivi, koska viimeksi mainittu on aivan liian hidas keino puuttua laittomien ampuma-aseiden tilanteeseen. Ulkorajavalvonnassa käytettävät riski-indikaattorit tulee saada käyttöön ja niitä tulee hyödyntää yhteisissä operaatioissa, joissa Frontexilla on keskeinen rooli. Koordinaattori kaipasi lopuksi unionin virastoille aktiivisempaa roolia kolmansien maiden suhteen.

Ministerit kävivät tämän jälkeen keskustelun vireillä olevien hankkeiden tilasta ja merkityksestä. Puheenvuoroissa käytiin hyvin kattavasti läpi eri hankkeet. Internetin seuranta ja radikalisoitumisen vastustaminen koetaan hyvin merkittäväksi alueeksi, ja ministerit olivat tyytyväisiä erityisen SSCAT-ryhmän työhön, joka on jo vieraillut useassa jäsenvaltiossa. Europolin toiminta tässä työssä tehostuu, kun erityistä laittoman sisällön ohjaustoimintoa kehitetään 1.7.2015 lukien. Myös Europolin perustettavaa terrorismin vastainen yksikkö pidettiin tervetulleena. Hyvin monissa puheenvuoroissa kiirehdittiin edelleen EU PNR:n saamista. Ulkorajavalvonnan tueksi saatuja yhteisiä riski-indikaattoreita pidettiin useassa puheenvuorossa toimintaa tehostavana tekijänä. Ministerit toivoivat laittomia ampuma-aseita koskevan lainsäädännön tarkistamista. Yhteistyön kolmansien maiden kanssa toivottiin tiivistyvän ja tehostuvan.

Tämän jälkeen unionin virastot Frontex, Europol ja Eurojust käyttivät puheenvuorot. Ne kertoivat omista toimistaan terrorismin ja vierastaistelijailmiön torjunnassa.

Pj lopetti asiakohdan käsittelyn kertoen laativansa kirjeen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle tänään käydyistä keskusteluista.

12. Muut asiat

a) EU:n ja Yhdysvaltain OSA-ministerikokous (Riika, 2. ja 3. kesäkuuta 2015)

– Puheenjohtajavaltion tiedotusasia (9681/15, 9637/15)

Pj kertoi kokouksen käydyn hyvässä hengessä ja monia aloja, kuten esimerkiksi molemminpuoliset viisumijärjestelyt, käytiin läpi. Ministerit hyväksyivät yhteisen julkilausuman. Seuraava kokous pidetään kuluvan vuoden loppupuoliskolla Washington D.C:ssä.

b) Oikeus ja sisäasioiden ministerikokous Brdon prosessista ja Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessista, Budva (Montenegro), 16. ja 17. huhtikuuta 2015

– Slovenian tiedonanto (9789/15, 9885/15)

SI kertoi kokouksesta, joka keskittyi terrorismin, erityisesti vierastaistelijailmiön, torjuntaan. Kokouksessa sovittiin yhteisesti toteutettavista toimista. Brdon prosessiin kuuluvien valtioiden lisäksi paikalla olivat FR ja AT sekä EU:n toimielimiä.

c) Salzburgin foorumin ministerikokous, St. Pölten (Itävalta), 4. ja 5. toukokuuta 2015

– Itävallan tiedonanto (8626/15)

AT kertoi ministerikokouksen olevan osaltaan vastaus helmikuun epävirallisen huippukokouksen edellyttämiin, terrorisminvastaisiin toimiin kolmansien maiden kanssa ja kokouksessa sovittiin tietyistä linjauksista, joiden osalta AT viittasi jaettuun asiakirjaan.

d) Ulko- ja sisäasiainministereiden kansainvälinen ministerikokous aiheesta "Estetään jihadismi yhdessä", Wien, 20. maaliskuuta 2015

– Itävallan tiedonanto (7500/1/15 REV 1)

AT kertoi korkean tason kokouksesta, jonka aiheena oli väkivaltaisen ekstremismin torjunta. Kokouksessa olivat paikalla HR:n, IT:n, SI:n ja AT:n lisäksi Länsi-Balkanin valtioiden ministereitä. Komissaari Avramopoulos ja terrorismin vastaisten toimien koordinaattori osallistuivat myös.

Neuvoston istunnon yhteydessä:

SEKAKOMITEAN kokous (TIISTAI 16. KESÄKUUTA 2015 – klo 10.00)

1. Muuttoliikekysymykset

a) Eurooppa-neuvoston 23. huhtikuuta 2015 pidetyn ylimääräisen kokouksen jatkotoimet

– Puheenjohtajavaltion, komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon tiedonanto (8497/15)

b) Euroopan muuttoliikeagenda

– Periaatekeskustelu
– Keskustelu palauttamis- ja takaisinottonäkökohdista, takaisinotosta parhaillaan käytävien EU:n neuvottelujen tilanne mukaan luettuna (9825/15 + COR 1, 8961/15 + COR 1, 9355/15 + ADD 1, 9345/15, 9346/15, 9376/15 + ADD 1)

PJ muistutti edellisen neuvostokokouksen jälkeen järjestetystä ylimääräisestä Eurooppa-neuvoston kokouksesta ja kertoi nyt pohjustettavan seuraavaa Eurooppa-neuvostoa 25.-26.6.2015, jossa pyritään löytämään yhteinen periaatteellinen linja hätätilamekanismista turvapaikanhakijoiden siirtämiseksi IT:sta ja EL:sta muihin jäsenmaihin. Komissaari Avramopoulos painotti KOM:n 13.5.2015 antaman Euroopan muuttoliikestrategian olevan kokonaisvaltainen, tasapainoinen paketti, joka on tarkoitettu kaikille jäsenmaille. Strategiassa huomioidaan solidaarisuus ja vastuunkanto sekä sisäinen ja ulkoinen ulottuvuus. Strategia tarjoaa hyvän pohjan jatkotyölle. EUH korosti yhteistyötä kolmansien maiden kanssa.

Ministerit antoivat tukensa Euroopan muuttoliikestrategialle. Ministerit nostivat esiin taistelun ihmissalakuljetusta vastaan ja puuttumisen lähtöön vaikuttaviin syihin. Useat jäsenmaat korostivat tehokkaiden palautusten tärkeyttä ja antoivat tukensa KOM:n ehdottamalle Hotspots –konseptille. Muutamat jäsenmaat nostivat esiin strategiasta puuttuvia kysymyksiä tai kysymyksiä, voiden käsittelyä strategiassa voisi vahvistaa (esim. palautukset, tiedotuskampanjat lähtö- ja kauttakulkumaissa sekä muuttoliikestrategian yhteys muihin strategioihin). FI nosti strategiaan liittyen esiin palautukset, kolmasmaayhteistyön ja ihmissalakuljetuksen torjunnan sekä esimerkkinä sektorirajat ylittävästä yhteistyöstä eurooppalaisen rannikkovartiostofoorumin. Ministerit korostivat tarvetta edetä muuttoliikestrategian täytäntöönpanossa nopeasti ja kokonaisvaltaisesti.

Sisäisistä siirroista keskusteltaessa KOM painotti tarvetta löytää yhteisymmärrys yleisistä periaatteista, minkä jälkeen voidaan palata mm. jakokriteereihin. Tuleva PJ-maa LU kertoi tavoitteena olevan, että neuvosto löytäisi ratkaisun sisäisiä siirtoja koskevaan ehdotukseen heinäkuun aikana. IT ja EL kertoivat, että niiden kapasiteetti ei riitä käsittelemään suuria maahantulijamääriä ilman muiden jäsenmaiden apua. Ministerit katsoivat, että hätätilanne edellyttää näiden jäsenmaiden tukemista. Useat jäsenmaat nostivat esiin KOM:n ehdottaman mekanismin poikkeuksellisen ja väliaikaisen luonteen. Aiemmat yritykset osoittavat, että toimiminen vapaaehtoisuuden pohjalta ei toimi. Samalla kuitenkin painotettiin tasapainoa solidaarisuuden ja vastuunkannon välillä. Muutamat jäsenmaat kertoivat ottavansa vastaan paljon turvapaikanhakijoita, joita ei ole rekisteröity muissa jäsenmaissa. Kyse on yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän täysimääräisen toiminnan varmistamisesta. Keskustelussa tuotiin esiin, että kyse on viime kädessä Schengen-järjestelmästä. FI totesi pitävänsä sisäisten siirtojen perusperiaatteena niiden perustumista vapaaehtoisuuteen. FI on kuitenkin valmis käsittelemään komission esitystä. FI edellyttää, että sisäiset siirrot ovat poikkeuksellisia, ajallisesti ja määrällisesti rajattuja ja perustuvat selkeästi perussopimuksessa määriteltyyn hätätilamenettelyyn. FI totesi vastauksia tarvittavan useisiin kysymyksiin ennen kuin asiaan on mahdollista ottaa lopullista kantaa.

Erityisesti itäiset jäsenmaat pitivät tärkeänä edetä vapaaehtoisuuden pohjalta Eurooppa-neuvostossa 23.4.2015 linjatun mukaisesti. Keskustelussa tuotiin esiin muita tapoja osoittaa solidaarisuutta kuin sisäiset siirrot. On tarve ottaa huomioon kunkin jäsenmaan vastaanotto- ja kotouttamiskapasiteetti. Lisäksi korostettiin tarvetta maantieteellisesti tasapainoiseen lähestymistapaan. Pakolliseen mekanismiin epäilevästi suhtautuvat jäsenmaat olivat kuitenkin pääsääntöisesti valmiita ottamaan

vapaaehtoisuuden pohjalta itse määrittämänsä kiintiön mukaisen määrän turvapaikanhakijoita. Joillakin jäsenmailla kannanmääritys on vielä kesken.

Ministerit katsoivat, että on tarve palata KOM:n esittämiin jakokriteereihin ja muihin kysymyksiin myöhemmissä keskusteluissa. Myös tarve tarkastella rahoitukseen liittyviä kysymyksiä nostettiin esiin. Useissa puheenvuoroissa korostettiin asiasta tiedottamisen merkitystä.

Useat jäsenmaat nostivat esiin uudelleensijoittamistoimiaan erityisesti syyrialaispakolaisten auttamiseksi. FI kertoi ottavansa edellisvuoden tapaan 1050 pakolaista kuluvana vuonna ja pitävänsä tärkeänä, että uusia jäsenmaita liittyisi mukaan uudelleensijoittamistoimintaan.

Keskustelun päätteeksi KOM kiitteli kokouksen rakentavaa ilmapiiriä ja totesi, että yleisellä tasolla asiasta ollaan samaa mieltä. Sisäisiin siirtoihin ollaan valmiita osallistumaan, mutta niistä ei haluta automaattisia. Edelleen on kuitenkin myös jatkoselvittämistä edellyttäviä kysymyksiä. PJ veti keskustelun yhteen toteamalla jäsenmaiden suhtautuvan pääsääntöisesti myönteisesti strategiaan. Sisäisistä siirroista on edelleen erilaisia näkemyksiä ja jatkotyö on tarpeen.

Lounaalla ministerit keskustelivat palauttamis- ja takaisinottokysymyksistä PJ:n toimittaman taustaasiakirjan ja komissaari Avramopouloksen kirjeen pohjalta. Jäsenmaat toivat esiin omia palauttamiskäytäntöjään ja keskustelussa todettiin tarve koota yhteen parhaita käytänteitä. Ministerit pitivät tärkeänä palauttamisten tehostamista pyrittäessä aidosti kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan muuttoliikkeiden hallinnassa.

2. Muut asiat

a) Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

Älykkäät rajat -paketin osalta LV esitteli puheenjohtajuuskautensa aikana tapahtuneen edistyksen, joka tähtää järjestelmän käyttöönottoon 2020. RajatTR on jatkanut ehdotuksiin liittyvien kysymysten käsittelyä ja EU-LISA on käynnistänyt teknisen pilotin, jonka väliraportti saadaan heinäkuussa ja lopullinen raportti loka-marraskuussa. COM korosti asetuspaketin merkitystä sekä rajaturvallisuuden että liikenteen sujuvuuden kehittämisessä.

Viisumiasetuksesta COM totesi, että työ jatkuu ja toivoi jäsenmaiden rakentavaa osallistumista keskusteluihin.

b) Schengen-alueen hallinnointi: Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Schengen-alueen toimintaa koskeva seitsemäs puolivuotiskertomus (1. marraskuuta 2014 – 30. huhtikuuta 2015)

– Komissio esittelee (9483/15 + REV 1 (hr))

COM onnitteli tänä kesänä 30-vuotta täyttänyttä Schengen aluetta ja esitteli sen toimintaa koskevan puolivuotisraportin, jossa ongelmien mittasuhteet poikkeavat aiemmasta. Puolen vuoden aikana esiin nousivat sekä vierastaistelijat että laajamittainen maahantulo Välimerellä ja Unkarissa, jonka seurauksena viime viikonloppuna palautettiin tarkastukset IT / FR ja IT / AT sisärajoille. Schengeniä sanotaan ongelmaksi, mutta se toimii jos sääntöjä noudatetaan. Sen vahvistamiseksi on myös kehitetty uusia työkaluja, kuten Hotspots –konsepti, Eurosur ja SIS II. Lisäksi myös vierastaistelijoiden torjumiseksi on päivitetty Schengenin käytännön käsikirjaa. Viime vuonna Frontex aloitti myös sisäisten liikkeiden (secondary movements) seuraamisen, mutta edelleen osa valtioista ei toimita tilastojaan virastolle.

Schengen-alueen toimintaan liittyvä uusi tarkastusjärjestelmä on osoittautunut menestykseksi ja kiitos siitä kuuluu kaikille toimijoille. Lopuksi COM uudisti tukensa BG ja RO Schengen-jäsenyydelle ja totesi HR ilmoittaneensa halukkuudestaan liittyä Schengeniin.

c) Tuleva puheenjohtajavaltio Luxemburg esittelee puheenjohtajakautensa ohjelman (heinä-joulukuu 2015)

LU esitteli lyhyesti tulevan PJ-kautensa keskeisiä aiheita. Maahanmuuttoagendaan liittyvät aiheet tulevat olemaan etusijalla myös syksyllä. Lainsäädäntöpuolella trilogeissa edistetään tutkijoita, opiskelijoita ja muita ryhmiä koskevaa asetusta sekä Dublin-asetusta ja neuvostossa viedään eteenpäin viisumiasetusta.

Sisäisessä turvallisuudessa vierastaistelijoiden vastainen toiminta tulee olemaan keskeinen prioriteetti ja tässä yhteydessä tarkastellaan helmikuun eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanoa sekä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden ulottuvuuksia. Euroopan parlamentin kanssa viedään eteenpäin Europol-asetusta ja PNR:ää.

Suomen edustajat
Ministeri Lindström, ministeri Orpo, pysyvä edustaja Vierros-Villeneuve ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	asiakirjat, Euroopan syyttäjävirasto (EPPO), laiton maahanmuutto, maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, Schengenin sopimus, terrorismi, tietosuoja, turvapaikanhakijat, turvapaikka
Hoitaa	**LVM, OM, SM, UM, VM**
Tiedoksi	EUE, MAVI, MMM, OKM, PE, PLM, STM, TEM, TPK, TRAFI, TULLI, VNK